

Koulutusteknologian tutkimusyksikkö

Oulun yliopisto

**Koulutusteknologian tutkimusyksikkö
toimii Oulun yliopistossa
Kasvatustieteiden tiedekunnassa
asiantuntijayksikkönä, joka tutkii
oppimisen, koulutuksen ja teknologian
kysymyksiä. Työskentelyn
painopisteenä on tutkimus ja siihen
perustuva koulutusteknologian
arvosanaopetus.**

Yksikön työskentelyssä keskeistä on:

- Koulutusteknologian asiantuntijoiden tuottaminen
- Oppimisteoreettisesti perusteltujen verkkokurssien ja teknologiaa hyödyntävien opetusmallien suunnittelu
- Virtuaalisen koulutuksen ja vuorovaikutuksen tehostaminen
- Monitieteinen tutkimusyhteistyö
- Aktiivinen kansallinen ja kansainvälinen verkostoituminen tutkimuksessa ja opetuksessa
- Pohjoisen alueen verkostoituneen asiantuntijuuden tukeminen

Tutkimusyksikön esittely

1. Tutkimus

- Hanna Järvenoja, tutkija

2. Opetus

- Mirva Lehtonen, suunnittelija

3. Hankkeet

- Niina Oikarinen, suunnittelija

TUTKIMUS

TUTKIMUSHANKKEET KOULUTUSTEKNOLOGIAN YKSIKÖSSÄ

- Tutkimustyö pohjautuu erityisesti oppimisen tutkimukseen (kasvatustiede).
- Oppimisympäristöjen ja koulutusteknologian tutkimuksen alalla pyrkimyksenä on monitieteinen yhteistyö.
- Erityisenä kiinnostuksen kohteena on perustutkimus siitä, kuinka teknologia voi tukea ihmisen älykästä toimintaa ja oppimisen prosesseja.
- Tavoitteena on myös teknispedagoginen kehittäminen oppimisen, opiskelun ja työssä oppimisen uusiksi malleiksi.

Verkstoperustaisen yhteisöllisen oppimisen kognitiiviset ja motivationaaliset vaikutukset

- Suomen Akatemian rahoittama tutkimushanke 1999-2001, tutkimus jatkuu 2002-
- Tutkimushankkeessa kehitetään uusia tietokoneavusteisen yhteisöllisen oppimisen muotoja (computer-supported collaborative learning) ja analysoidaan sen kognitiivisia ja motivationaalisia vaikutuksia.
- Erityisinä tutkimuskohteina ovat mm. oppilaiden yksilölliset representaatiot osana virtuaalista vuorovaikutusta, oppilaiden strateginen toiminta, tietokoneavusteisen yhteisöllisen oppimisen motivationaaliset prosessit ja metakognitiiviset ongelmanratkaisutaidot.

Verkstoperustaisen yhteisöllisen oppimisen kognitiiviset ja motivationaaliset vaikutukset

Oulun yliopistossa tutkimushankkeessa työskentelevät

- **Sanna Järvelä:**
Motivaation prosessit tietokoneavusteisessa yhteisöllisessä oppimisessa
- **Tarja-Riitta Hurme:**
Metakognitiiviset prosessit verkstoperustaisessa matematiikan ongelman ratkaisussa
- **Hanna Salovaara:**
Oppimisen strateginen toiminta verkstoperustaisessa tiedonrakentelussa
- **Pertti Myllyselkä:**
Tavoiteorientaatiot tekijät tietokoneavusteisessa oppimisessa

SHAPE

Sharing and constructing perspectives in virtual interaction

- SHAPE on Suomen akatemian rahoittama tutkimushanke (2001-2003)
- Tutkimuksen teoreettinen tausta nousee sosiokognitiivisen oppimisen teorian sekä diskurssin dynamiikan tutkimuksesta.
- Tarkoituksena on tutkia virtuaalisen vuorovaikutuksen luonnetta ja laatua sekä verkostoperustaisissa korkeakoulu- että työssä oppimisen konteksteissa.
- Tutkimus toteutetaan yhteistyössä Oulun ja Jyväskylän yliopistojen kanssa.

SHAPE

Oulun yliopistossa tutkimushankkeessa työskentelevät

- **Sanna Järvelä:**
Vastavuoroinen ymmärtäminen ja jaettu motivaatio
- **Maarit Saarenkunnas:**
Diskurssinäkökulmia verkkoperustaiseen oppimiseen
- **Arja Byman:**
Jaetut sosiaaliset prosessit virtuaalisessa ympäristössä
- **Leena Kuure:**
Verkkoperustaisen oppimisen sosiaalinen konteksti ja diskurssit

Lisäksi Jyväskylän yliopiston tutkijoita ovat: Päivi Häkkinen, Kati Mäkitalo, Peppi Taalas.

ECOL

Ecology of Collaboration: Collaboration as Motivated and Co-ordinated Activity in Learning at Higher Education and Work-Place Contexts

- Suomen akatemian rahoittama tutkimushanke (2003-2006)
- *Tavoitteena on ymmärtää paremmin yhteisöllistä oppimista sen (1) yhteistä tietoa tuottavien mekanismien kautta, (2) yhteisölliseen oppimiseen sitoutumisen motivationaalisia tekijöitä sekä (3) näitä molempia tukevien ja välittävien teknologisten ratkaisujen vaikutusta.*
- *Tarkoituksena on kehittää yhteisöllisen (kollaboratiivisen) oppimisen teoriaa ja käytäntöä sekä sitä tukevia teknologisia ratkaisuja*
- Tutkimus toteutetaan yhteistyössä Oulun ja Jyväskylän yliopistojen kanssa ja se kuuluu Life as Learning - tutkimusohjelmaan.

ECOL

Oulun yliopistossa tutkimushankkeessa työskentelevät

- Sanna Järvelä
- Johanna Bluemink:
Teknologiavälitteinen vuorovaikutus monikulttuurisessa virtuaalisessa kollaboraatiossa
- Piritta Leinonen:
Yksilöiden representaatiot ja tietoisuus verkostoperustaisesta kollaboratiivisesta vuorovaikutuksesta

Jyväskylän yliopistossa hanketta johtaa Päivi Häkkinen.

MOREL

Motivation, self-regulation and learning in conventional and new learning environments

- Suomen akatemian rahoittama tutkimushanke (2003-2006)
- Tavoitteena on tutkia (1) Miten motivaatio ja oppimisen säätelyprosessit eroavat perinteisten ja uusien oppimisympäristöjen välillä; sekä (2) Miten muutos perinteisemmistä oppimisympäristöistä uudempiin (ts. teknologiaperustaisiin) yhteisöllisiin oppimiskonteksteihin vaikuttaa oppijan adaptaation, motivaation ja itsesäätelyyn.
- Tarkoituksena on löytää mahdollisuuksia tukea volitionaalisia kontrolliprosesseja ja itsesäädelyä oppimista teknologisissa yhteisöllisissä oppimisympäristöissä sekä etsiä teknologian tarjoamia mahdollisuuksia estää heikompien oppijoiden syrjäytymistä.
- Tutkimus toteutetaan yhteistyössä Oulun ja Turun yliopistojen kanssa. Se kuuluu Life as Learning -tutkimusohjelmaan.

Oulun yliopistossa tutkimushankkeessa työskentelevät

- Sanna Järvelä
- Hanna Järvenoja:
Motivionaalinen itsesäätely ja volitio teknologiaperustaisessa oppimisessa

Hanketta johtaa professori **Marja Vauras** Turun yliopistosta. Se on lisäksi MRL (Motivation, self-regulation and learning) – konsortion toinen osahanke.

ROTUAARI

- TEKESin rahoittama tutkimushanke
- *Tavoitteena on tulevaisuuden kontekstiteitoisten mobiilipalveluiden teknologian ja ansaintalogiikoiden kehitys ja empiirinen evaluointi todellisessa käyttöympäristössä monitieteellisellä loppukäyttäjä- ja liiketoimintalähtöisellä tutkimuksella.*
- *Oulun yliopiston projekti, jonka toteutuksesta vastaa tutkimuskonsortio.*

ROTUAARI

Hankkeen parissa Koulutusteknologian tutkimusyksikössä työskentelevät

- Sanna Järvelä
- Jari Laru:
Enhancing interaction and learning with innovative mobile applications

*Muut konsortioon kuuluvat yksiköt Oulun yliopistossa ovat
MediaTeam Oulu,
Käyttöliittymä- ja ryhmäteknologialaboratorio,
Markkinoinnin yksikkö,
Tietoturvallisen ohjelmoinnin ryhmä ja
Älykkäiden järjestelmien ryhmä.*

OPETUS

Koulutusteknologia Oulun yliopistossa

- KT 15 ov järjestetty ensimmäisen kerran kokeiluluontoisesti kasvatustieteiden tiedekunnassa työvoimapoliittisena koulutuksena v. 1993 (OPM:n rahoitus) → *10 v. juhlavuosi menossa!* → [Koulutusteknologitori](#)
- Vakiintui kasvatustieteiden tiedekunnan sivuaineeksi vuonna 1994
- KT 35 ov:n toteutus ensimmäisen kerran pilottina vuonna 1997
  - sl 2003 alkoi 35 ov:n viides toteutus

Koulutuksen ja teknologian välinen suhde; eri tasoja

MIKROTASO: opettaminen, ohjaaminen, teknologia yksittäisen oppijan/ opettajan toiminnassa, tekniikka, mediat...

MESOTASO: teknologia koulun kehittämisessä ja opetuksen organisoinnissa oppilaitostasolla, strategiset ja operationaaliset kysymykset, opetussuunnitelmat...

MAKROTASO: poliittiset ja strategiset kysymykset, teknologia koulutusjärjestelmien kehittämisessä, verkostot, tietoyhteiskunta...

Koulutusteknologian ilmiöiden tarkastelunäkökulmia

**Kulttuuriset ja
organisatoriset kysymykset**

esim. tiimiopettaminen ja
virtuaaliset oppimisympäristöt

Teknologiset kysymykset

esim. verkkoperustaiset
oppimisympäristöt, ryhmätyökalut

Pedagogiset kysymykset

esim. yhteisöllinen opiskelu
verkossa

Koulutusteknologian opintojen teoreettiset perusteet

Tietoyhteiskunta

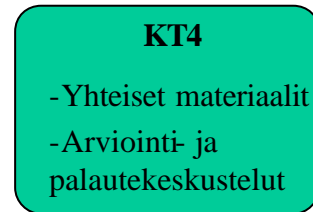
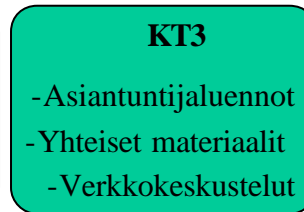
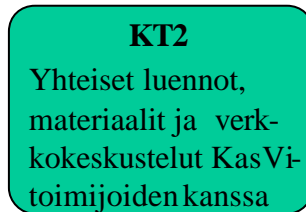
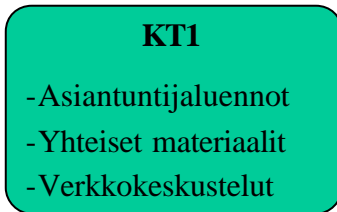
Kasvatustiede

Koulutusteknologian 15 ov

KT 15 ov: opiskelumalli

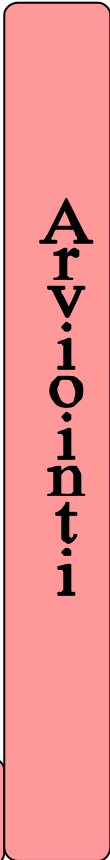
Yhteistyöverkoston taso

Viikallisen opiskelijaryhmän taso

Opintotiimin taso

Koulutusteknologia 15 ov

- käytetyt oppimisympäristöt: aikaisemmin Telsi, Profiler nykyisin Optima
- opintoja on toteutettu ja toteutetaan yhteistyössä Kasvatustieteiden tiedekuntien virtuaaliyliopistohankkeen ([KasVi](#)) kanssa.
- Lukuvuonna 2001-2002 koulutusteknologian perusopinnot toteutettiin yhteistyössä [Oulun avoimen yliopiston](#) ja sen yhteistyötahon, [Chydenius-instituutin](#), kanssa.
- Tänä vuonna yhteistyö Oulun avoimen yliopiston kanssa.

KT 15 ov opintojaksot

- KT1, Koulutusteknologia muuttuvassa yhteiskunnassa, 3 ov
- KT2, Teknologiset ratkaisut koulutuksessa, 5 ov
- KT3, Pedagogisia näkökulmia tieto- ja viestintätekniiikan soveltamiseen, 4 ov
- KT4, Projektiopinnot, 3 ov

KT1, KT2, KT3 ja KT4-opintojaksojen tuotoksista luodaan **koulutusteknologian perusopintojen digitaalinen portfolio**

- esittelyvideo, muuta opiskelijan valitsemaa opintojen alueeseen liittyvää materiaalia
- portfolio on perustana koulutusteknologian aineopintojen portfoliolle
- portfoliota työstetään KT2 opintojakson workshopeissa sekä itsenäisesti
- portfolio valmistuu opintojen rinnalla

KOULUTUSTEKNOLOGIAN 35 ov

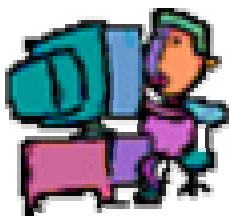
KT 35 ov opintojaksot

- Digitaalinen media ja oppiminen 5 ov
- Haasteet, ongelmat ja tulevaisuus koulutusteknologiassa HOT 5 ov
- Projektiopinnot 5 ov
- Innovatiivinen teknologia ja yhteisöllinen oppiminen 3 ov
- Koulutusteknologian yhteiskunnalliset ja kulttuuriset lähtökohdat 2 ov

Digitaalinen portfolio

- Johdatus portfoliotyöskentelyyn 1 ov syksy 2003
  - digipofon työskentelyn aloittaminen
- Opitun jakaminen 1 ov syksy 2004
  - digipofon viimeistely ja arviointi (vertaisarviointi)
- Pofon kokoaa yhteen opintojaksot ja toimii opintojen arvioinnin välineenä
- sisältö: esim. HOPS, opintotuotokset, vertaispalaute, reflektiot

Koulutusteknologian opiskelu käytännössä.....

HANKKEET

(KasVi, Learn, ITU)

- hanketta koordinoi Turun yliopisto, prof. Erno lehtinen
- Oulun yliopistossa 2 puolipäiväistä suunnittelijaa: Niina Oikarinen ja Helena Vikstedt
- lisätietoja
<http://kasvi.joensuu.fi/kasvi/index.html>

Yleistä KasVi-hankkeesta

- Kasvatustieteiden tiedekuntien virtuaaliyliopistohanke (KasVi) 2001–2003
- Mukana Suomen yliopistojen 8 kasvatustieteellistä tiedekuntaa
- koordinoi Turun yliopisto
- jokaisessa yliopistossa KasVi-suunnittelija
- KasVin yhteistyösopimus vuosille 2004-2006 kommentointi kierroksella

Koulutuksen ja tutkimuksen tietostrategia 2000–2004

Visioita ja tavoitteita vuoteen 2004:

- ”Tasokas, eettisesti ja taloudellisesti kestävä verkostopohjaisen opetuksen ja tutkimuksen toimintatapa on vakiintunut”
- ”Monimuotoiseen etäopiskeluun perustuva verkko-opiskelujärjestelmä, jossa voidaan suorittaa kokonaisuuksia/arvosanoja”
- ”Teknisten, pedagogisten, opinto-sosiaalisten, hallinnollisten ja säädöksiä koskevien ongelmien selvittely”
- Kasvatustieteellisten tiedekuntien vastuu tietostrategian kehittämisessä
  - pedagogisesti perusteltuja toimintamalleja
  - opettajien pedagogisen ja teknisen osaamisen lisääminen

KasVin toiminta ja tiedekuntien tietostrategiset linjaukset

- Verkostoituminen kansallisesti
- Tvt:n käyttö osaksi normaalia opetusta
- Opetusta tietoverkoissa
- Tvt:n käyttö työssä/opetuksessa pedagogisesti järkevällä ja mielekkäällä tavalla
- Hyvien käytänteiden levittäminen
- Digitaalisen materiaalin tuottaminen
- Alaan liittyvä tutkimus

KasVi-hankkeen tavoitteet

1. Opettajankoulutuksen opetussuunnitelmien kehittäminen varmistamaan tulevien opettajien valmiudet opettamiseen teknologisissa ympäristöissä
2. Etä- ja monimuoto-opetukseen perustuvien joustavien koulutusjärjestelyjen kehittäminen opettajien pedagogisiin opintoihin
- > virtuaaliset pedagogiset opinnot 35 ov
3. Opettajankouluttajien täydennyskoulutuksen järjestäminen

KasVi-hankkeen tavoitteet

4. Tieto- ja viestintätekniiikan opetuskäytön koulutusohjelmien laadun kehittäminen sekä valtakunnallisen ja kansainvälisen tarjonnan tehostaminen - > **Tieto- ja viestintätekniiikan opetuskäyttö 15 ov ja 35 ov**
5. Verkkopohjaisten oppimisympäristöjen pedagogiikan kehittäminen ja innovaatioiden välittäminen
6. Tieto- ja viestintätekniiikan opetuskäytön tieteellisen jatkokoulutuksen tehostaminen

Oppia KasVista

- Yliopistojen erilaiset aikataulut, menettelytavat ja toimintakulttuurit
- Kiireisten opettajien sitoutuminen
- Tiedonkulku
- Opintokokonaisuuksien punaisen langan selkeyttäminen
- Moduulien tarjoaminen opintokokonaisuuden sijasta?
- Tekijänoikeuskysymykset

- projektipäällikkö Sari Juntunen, Tietojenkäsittelytieteiden laitos
- Koulutusteknologian tutkimusyksiköstä mukana 2 puolipäiväistä suunnittelijaa: Niina Oikarinen ja Helena Vikstedt

Yleistä Learn-projektista

- Osa laajaa Mirror-projektikonaisuutta, jota SET (Sähkö-, Elektroniikka- ja Tietoteollisuus) koordinoi. Mirror on osa ESR:n Equal-yhteisöaloiteohjelmaa, rahoittajina ESR ja OPM
  - Valtakunnallisesti tarve motivoida tyttöjä enemmän matemaattis-luonnontieteellisiin opintoihin ja ns. teknologiauravalintoihin
- Koordinoijana Oulun yliopiston tietojenkäsittelytieteiden laitos, koulutusteknologian tutkimusyksikkö mukana pedagogisena asiantuntijana
- mukana 4 toisen asteen oppilaitosta: Haapaveden lukio, Karjasillan lukio (Oulu), Kuusamon ammatti-instituutti ja Kuusamon lukio
  - yhteistyöoppilaitosten oppilailla mahdollisuus suorittaa tietojenkäsittelytieteiden yliopistotasoisia opintoja 15 opintoviikkoa
  - yhteistyöoppilaitosten opettajilla mahdollisuus osallistua tieto- ja viestintätekniikan opetuskäyttöön liittyvään koulutukseen

Oppilaille: Tietojenkäsittelytieteiden opintoja

- **Opinnot integroitu lukion opintosuunnitelmaan**
  - opinnot voi sisällyttää lukio opintoihin
  - opiskelu tapahtuu kouluajana

- > **opinnot ”sulautettava” oppilaitosten jaksojärjestelmiin ja lukujärjestyksiin**
- **Opintojen toteutuksessa hyödynnetään tieto- ja viestintäteknikka**
  - digitaalinen opiskelumateriaali
  - opiskelun tukena verkko-oppimisympäristö

- > **opetusmenetelmien ja oppimateriaalin kehittäminen ja monipuolistaminen**
- **Tuki ja opiskelu omassa oppilaitoksessa**
  - opinnot tarjotaan Oulun yliopiston tietojenkäsittelytieteiden laitokselta avoimen yliopiston kautta
  - opettajana lukion oma opettaja

- > **Yhteistyön kehittäminen oppilaitosten kanssa**

Opintojen toteutuksen keskeiset elementit

Opetus ja tukitoimenpiteet

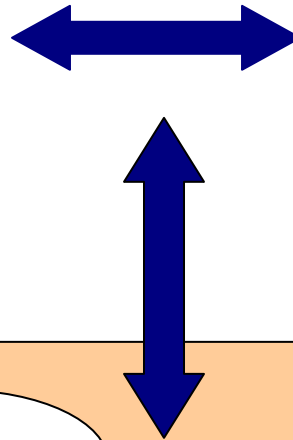
Oulun yliopisto:

Tietojenkäsittelytieteiden
laitos,
Kasvatustieteiden tiedekunta,
Avoin yliopisto

Opetus/ tuutorointi

Toisen asteen oppilaitokset:

Haapaveden lukio,
Karjasillan lukio (Oulu),
Kuusamon ammatti-instituutti,
Kuusamon lukio

Tietojenkäsittely-
tieteiden opinnot

Integrointi

Sukupuoli-
sensitiivisyys

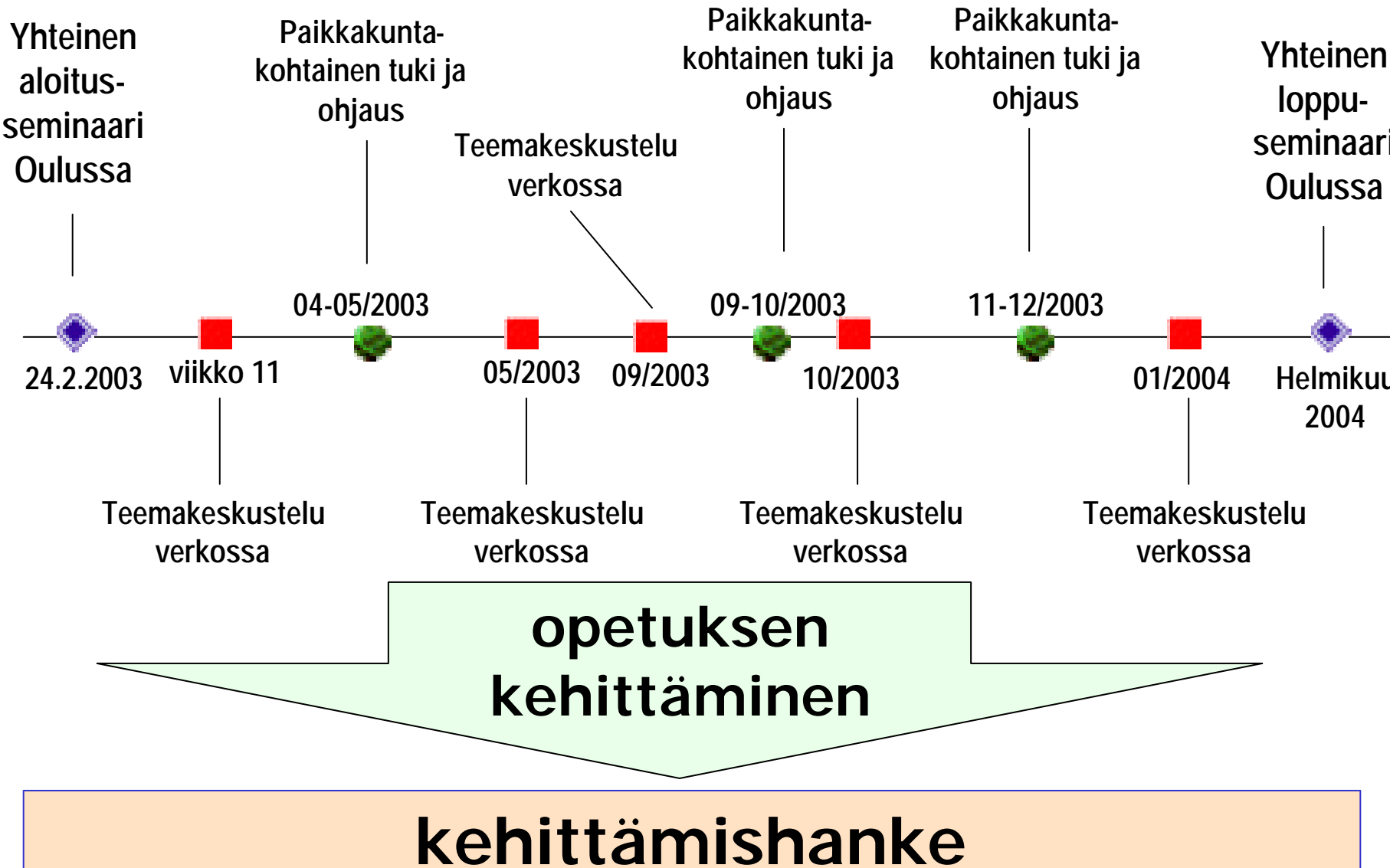
Tvt:n
hyödyntäminen

Opettajille: Tvt:n opetuskäytön koulutusta

Tavoite ja sisällöt

- tukea soveltamaan tieto- ja viestintäteknikkaa (tvt) opetuksessa tarkoituksenmukaisella tavalla
  - erilaiset teknologiaratkaisut ja pedagogiset mallit opetuksessa yleensä sekä eri aineissa
- lisätä sukupuolisensitiivisen lähestymistavan huomioimista opetuksessa
  - sukupuolisensitiiviset opetusmenetelmät

Koulutuksen rakenne

ITU-forum Virtuaalisen opetuksen idea-, tuki- ja koulutusforum

- Oulun yliopiston virtuaaliyliopistohanke vuodelle 2003
- Hankkeen www-sivut: <http://www.oulu.fi/itu-forum>
- toiminta:
  - TVT:n opetuskäytön koulutus
  - ITU-kahvit
  - yhteistyön tiivistäminen koulutusta järjestävien yksiköiden välillä
  - Henkilöstökoulutusportaalin kehittämistyön koordinaattori

Lisätietoja koulutusteknologian tutkimusyksikön toiminnasta

<http://edtech.oulu.fi/>

sähköposti: etunimi.sukunimi@oulu.fi